

TẬP HUẤN BÁO CHÍ

Nạn buôn bán động vật hoang dã: Nguy cơ cạn kiệt tài nguyên và gia tăng rủi ro dịch bệnh

Nghệ An, 11-12/10/2020

Việt Nam được coi là một trong những điểm nóng về săn bắt, buôn bán và trung chuyển động vật hoang dã trên thế giới. Theo báo cáo của WCS, trong giai đoạn 5 năm từ 2013 đến 2017, các cơ quan chức năng đã bắt giữ 1.504 vi phạm với hơn 130 loài ĐVHD bị vận chuyển, buôn bán, nuôi nhốt, săn bắt... bất hợp pháp. Cũng theo thống kê của WCS từ khảo sát nguồn thông tin trên báo chí, riêng trong năm 2019 số lượng ĐVHD bị thu giữ lên tới 107.213 cá thể cùng 78.387kg và 3.545 bộ phận cơ thể và sản phẩm của ĐVHD. Đáng chú ý, Nghệ An và Hà Tĩnh nằm trong 4 tỉnh thành có số lượng buôn bán ĐVHD nhiều nhất trong các tỉnh thành trên cả nước năm 2019.

Buôn bán ĐVHD không những làm tổn hại đến đa dạng sinh học, suy giảm nguồn tài nguyên quý giá của đất nước mà còn ảnh hưởng đến hình ảnh Việt Nam trên trường quốc tế. Nghiêm trọng hơn, tình trạng buôn bán ĐVHD còn được coi là nguyên nhân gây lan truyền các dịch bệnh từ động vật sang con người, mà Covid 19 là một tiếng chuông cảnh tỉnh rõ ràng nhất. Theo các nhà khoa học trong 30 năm qua các bệnh lây nhiễm ở người gia tăng, trong đó hơn 70% có nguồn lây nhiễm từ động vật.¹

Để đẩy mạnh đấu tranh với tội phạm liên quan tới ĐVHD, ngày 14 tháng 02 năm 2020, Bộ Tài nguyên và Môi trường đã có Công văn số 679/BTNMT-TCMT về việc tăng cường quản lý động vật hoang dã và kiểm soát việc nuôi nhốt, buôn bán, tiêu thụ trái phép. Tiếp đó ngày 23/7, Thủ tướng Chính phủ đã ra Chỉ thị số 29/CT-TTg về một số giải pháp cấp bách quản lý động vật hoang dã. Theo đó, một trong các giải pháp then chốt được đưa ra là “tăng cường công tác phòng ngừa, đấu tranh, ngăn chặn, phát hiện và kịp thời xử lý nghiêm các hành vi vi phạm liên quan đến động vật hoang dã; đặc biệt là tập trung triệt phá các đường dây tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia trong việc mua bán, tàng trữ, vận chuyển, xuất khẩu, nhập khẩu, tạm nhập, tái xuất, quá cảnh trái phép mẫu vật các loài động vật hoang dã...” Ngày 24/8/2020, Bộ NN&PTNT cũng đã ban hành kế hoạch thực hiện chỉ thị này gửi tới các cơ quan liên quan.

Trong bối cảnh đó, nhằm hỗ trợ các cơ quan quản lý nhà nước trong đấu tranh với buôn bán động vật hoang dã thông qua việc thúc đẩy thông tin báo chí về vấn đề buôn bán động vật hoang dã, Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) phối hợp với Tổ chức Bảo tồn Động vật Hoang dã (SVW) tổ chức chương trình Tập huấn “Nạn buôn bán động vật hoang dã: Nguy cơ cạn kiệt tài nguyên và gia tăng rủi ro dịch bệnh cho các phóng viên tại khu vực miền Trung với các mục tiêu cụ thể như sau:

¹ L.-F. Wang & G. Cramer, *Emerging zoonotic viral diseases*, 2014.

- Chia sẻ thông tin và tạo cơ hội để các phóng viên trẻ tiếp cận với đề tài buôn bán động vật hoang dã
- Trao đổi kinh nghiệm tác nghiệp giữa các nhà báo và chuyên gia.
- Mở rộng mạng lưới nhà báo quan tâm và có kỹ năng điều tra về chủ đề buôn bán động vật hoang dã.

Thành phần tham dự: Khoảng 20 phóng viên hoạt động trong mảng điều tra ở các cơ quan báo chí trung ương và địa phương thường trú tại miền Trung và Hà Nội; các chuyên gia trong lĩnh vực bảo tồn, cứu hộ động vật hoang dã, chuyên gia báo chí.

Thời gian: Ngày 11-12/10/2020

Địa điểm: VQG Pù Mát, tỉnh Nghệ An

Chương trình do Liên minh Châu Âu tài trợ trong khuôn khổ dự án “*Hợp tác chống tội phạm liên quan đến động vật hoang dã*” do Tổ chức WCS điều phối và PanNature là đối tác thực hiện dự án tại Việt Nam.

Chương trình dự kiến:

Thời gian	Nội dung	Thực hiện/Điều phối
Ngày 10/10/2020: 15h di chuyển từ TP Vinh vào Pù Mát		
Ngày 11/10		
7:00 - 7:30	Tập trung tại phòng họp Hạt Kiểm lâm VQG Pù Mát	
7:30 - 8:30	Giới thiệu, làm quen Giới thiệu về VQG Pù Mát	VQG Pù Mát
Phần 1: Tìm hiểu về bảo tồn và buôn bán ĐVHD tại VQG Pù Mát		
8:30 – 9:00	Chia nhóm, giới thiệu về chương trình thực địa <ul style="list-style-type: none"> • Nhóm 1: Tìm hiểu về thực thi pháp luật và công tác đấu tranh với hoạt động săn bắt, buôn bán ĐVHD của kiểm lâm và lực lượng bảo vệ rừng • Nhóm 2: Hoạt động cứu hộ, công tác bảo tồn của VQG và các tổ chức bảo tồn tại VQG Pù Mát • Nhóm 3: Săn bắt ĐVHD ở cộng đồng: n góc nhìn từ thợ săn chuyên nghiệp 	SVW
9:00 – 17:00	<ul style="list-style-type: none"> • Các nhóm thực hiện điều tra thực địa 	SVW
Ngày 12/10		
Phần II: Trao đổi về các chủ đề thực địa và cách thức báo chí tham gia chống buôn bán ĐVHD		

8:00 – 8:45	3 nhóm thảo luận nội dung đã tìm hiểu ở thực địa: về xây dựng tuyến bài, các vấn đề có thể khai thác mở rộng với thông tin ban đầu từ điều tra sơ bộ	
8:45 – 9:30	Đại diện nhóm trình bày	NB Đỗ Doãn Hoàng điều phối
9:30 – 10:00	Nhận xét và góp ý từ chuyên gia báo chí, hướng dẫn cách mở rộng và khai thác sâu vấn đề. Tiếp nhận và thảo luận các câu hỏi.	NB Đỗ Doãn Hoàng
10:00 – 10:20	Giải lao	
10:20 – 10:50	Nỗ lực và thách thức trong bảo vệ và bảo tồn ĐVHD tại VQG Pù Mát	Đại diện VQG Pù Mát
10:50 - 11:30	Viết gì và lưu ý gì khi điều tra về buôn bán ĐVDH?	NB. Đỗ Doãn Hoàng
11:30 - 12:00	Q&A: Thảo luận giữa các nhà báo, chuyên gia	Toàn thể
12:00	Ăn trưa	
13:30 – 14:10	Buôn bán ĐVHD: Cận kề đa dạng sinh học và nguy cơ lan truyền dịch bệnh trong bối cảnh Covid-19	Ông Trịnh Lê Nguyên, PanNature
14:10 – 14: 40	Tình trạng bẫy thú tại Việt Nam và khu vực miền trung	Ông Đào Công Anh, FFI
14:40 – 15:20	Tại sao cần bảo vệ ĐVHD? Nhà báo có thể tham gia như thế nào?	Ông Nguyễn Văn Thái - Trung tâm Nghiên cứu và Bảo tồn động vật hoang dã (SVW)
15:20 – 15:40	Thảo luận, hỏi đáp	
15:40 – 16:00	Tổng kết, đánh giá	PanNature
16:00	Trở về TP Vinh (đối với nhà báo miền Trung)	
8h ngày 13/10	Trở về Hà Nội (đối với nhà báo từ Hà Nội)	

Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) được thành lập năm 2006 nhằm bảo vệ môi trường, bảo tồn sự đa dạng và phong phú của thiên nhiên, nâng cao chất lượng cuộc sống của cộng đồng địa phương thông qua tìm kiếm, quảng bá, thực hiện các giải pháp bền vững và thân thiện với môi trường. PanNature có nhiều hoạt động hợp tác với các cơ quan báo chí trong lĩnh vực môi trường, tài nguyên thiên nhiên trong hơn 10 năm qua. Bên cạnh việc tổ chức các hoạt động điền dã, điều tra các chủ đề về môi trường, PanNature cũng thường xuyên tổ chức các hoạt động trao đổi thông tin, kinh nghiệm tác nghiệp và nâng cao năng lực cho các phóng viên trẻ. Để tìm hiểu thêm về Trung tâm, xin tham khảo tại <http://www.nature.org.vn>

Trung tâm Bảo tồn Động vật hoang dã tại Việt Nam (viết tắt tiếng Anh: Save Vietnam's Wildlife – SVW) là một tổ chức phi lợi nhuận của Việt Nam, được thành lập do yêu cầu cấp thiết cần có một giải pháp hiệu quả hơn nhằm đảm bảo tương lai của động vật hoang dã tại Việt Nam. SVW hoạt động với sứ mệnh ngăn chặn sự tuyệt chủng và phục hồi các loài động vật hoang dã nguy cấp tại Việt Nam. Để tìm hiểu thêm về Trung tâm, xin tham khảo tại: <https://www.svw.vn/vi/>